

Uchwała nr XXVIII/ 311/2008

Rady Gminy Jabłonna

z dnia 30 grudnia 2008r.

**W sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów
Społecznych na lata 2009- 2014.**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) i art.17 ust.1.pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Nr. 115 poz. 728) Rada Gminy uchwala co następuje:

§1

Uchwala się Gminna Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w brzmieniu załącznika do uchwały.

§2

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jabłonna

§3

Uchwałą wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty opublikowania w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodnicząca Rady
Michalina
mgr inż. Barbara Wołosiewicz

Uzasadnienie

Do Uchwały nr XXVIII/311/2008r Rady Gminy Jabłonna
z dnia 30 grudnia 2008r.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2008r Nr 115 poz. 728) nałożyła na Gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009- 2014, to plan zamierzeń pokazujący kierunki rozwoju pomocy społecznej na terenie Gminy Jabłonna. Dokument ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu poprawy tych stanów rzeczy, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania samorządowych i pozarządowych instytucji rozwiązujących podstawowe kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb osób i rodzin wymagających wsparcia. Stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów lokalnych polityki społecznej. Otwiera możliwości ubiegania się o środki pozabudżetowe dla instytucji i organizacji społecznych. Wykonanie tego dokumentu zależy od wielu instytucji i zewnętrznych czynników.

W związku z tym, że opracowanie strategii jest zadaniem o charakterze obowiązkowym, konieczne stało się uchwalenie powyższej uchwały.

Przewodnicząca Rady

mgr inż. Barbara Wołosiewicz

RADA GMINY

05-110 Jabłonna

woj. mazowieckie

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XXVIII/311/2008
Rady Gminy Jabłonna
z dnia 30.12.2008

Przewodnicząca Rady
Wolostewicz
mgr inż. Barbara Wolostewicz

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
2009-2014**

Przesłanie dla lokalnych polityków:

Spółeczeństwo, które nie dba o integrację, kohezję, likwidację podziałów społecznych nie jest bezpiecznym, nie zapewnia zrównowżonego rozwoju. O pomocy społecznej należy myśleć nie jak o koszcie, ale inwestycji w zasoby ludzkie, ograniczającej wykluczenie społeczne znaczącej części populacji.

Walter Schwimmer

SPIS TREŚCI	2
WSTĘP	4
1. PROCEDURA TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE JABŁONNA	6
1.1. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce	6
1.1.1. Ustawa o pomocy społecznej	6
1.1.2. Ustawy regulujące system pomocy społecznej	9
1.2. Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej	14
1.3. Struktura dokumentu	15
1.4. Dokumenty strategiczne	16
2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE JABŁONNA	20
2.1. Charakterystyka Gminy Jabłonna	20
2.2. Problemy społeczne z perspektywy Ośrodka Pomocy Społecznej	28
2.2.1. Bezrobocie	28
2.2.2. Niepełnosprawność, długotrwała choroba	30
2.2.3. Wykluczenie społeczne	32
2.2.4. Kwestia dzieci i rodzin dysfunkcyjnych, problemowych ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niepełnych i wielodzietnych objętych pomocą społeczną	34
2.2.5. Społeczne skutki bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	36
2.2.6. Starość	39
2.2.7. Uzależnienia.	41
2.3. Najważniejsze problemy społeczne w gminie	44
2.4. Atuty i potencjał rozwojowy oraz słabe punkty gminy	45
2.5. Szczególnie narażone grupy społeczne	46
2.6. Podmioty pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych	46
2.7. Kwestie uznane za najistotniejsze w strategii	46
2.8. Analiza SWOT	47
2.9. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych	55
2.10. Podsumowanie części diagnostycznej	56

3. PROGRAMOWE DZIAŁANIA, MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII	57
3.1. Misja	57
3.2. Cele strategiczne	58
3.3. Monitoring i wdrażanie strategii	65
3.3.1. Monitoring i ewaluacja	65
3.3.2. Cechy programów i projektów	66
ZAKOŃCZENIE	67
Bibliografia	68
Załączniki	69

WSTĘP

Polityka społeczna bywa definiowana w różny sposób w zależności od określenia jej przedmiotu oraz podmiotów odpowiedzialnych za realizację określonych celów.

Definicja stworzona przez W. Szuberta, przyjmuje, że "polityka społeczna jest powołana do zaspakajania potrzeb ludzkich w tym szerokim zakresie, który decyduje o funkcjonowaniu jednostek a przez to o prawidłowym rozwoju całego społeczeństwa".

Tak szeroka definicja celowej działalności różnych podmiotów pozwala na objęcie i ustosunkowanie się do wszystkich potrzeb lokalnej społeczności. Praca na rzecz społeczności lokalnej polega na aktywnym angażowaniu w sprawy dotyczące ich życia i skupia się na relacji pomiędzy indywidualnymi osobami, a grupami i instytucjami kształtującymi ich codzienne doświadczenia. Jest to proces polegający na rozwoju, będący doświadczeniem zarówno zbiorowym, jak i indywidualnym. Proces ten bazuje na przekonaniu o równości i partnerstwie między wszystkimi zaangażowanymi stronami i ma umożliwić dzielenie się umiejętnościami, świadomością, wiedzą i doświadczeniem w celu doprowadzenia do zmiany.

Model społeczności lokalnej przedstawia poniższy wykres.

Głównym celem jest praca z grupami znajdującymi się w niekorzystnym położeniu, mająca umożliwić im wspólne określenie potrzeb i praw, jasne przedstawienie celów i podjęcie działań pozwalających te cele realizować w ramach demokratycznych struktur.

Zamieszczone w dalszej części informacje stanowią diagnozę aktualnej sytuacji i stanu, który w niektórych kwestiach jest zadowalający, zaś w innych wymaga zinterdyscyplinowanych i kosztownych działań na rzecz lokalnego społeczeństwa. Strategia rozwiązywania problemów społecznych odnosi się do przeciwdziałania konkretnym kwestiom społecznym i dotyczy spraw: bezrobocia, niepełnosprawności, wykluczeniu społecznemu, osób starszych, rodzin dysfunkcyjnych, spraw dzieci i młodzieży, kwestii mieszkaniowej, ochrony zdrowia, edukacji.

Osiągnięcie określonych celów w strategii będzie wymagało ścisłej współpracy licznych podmiotów społecznych. Bez wątpienia dużą pomocą byłaby także możliwość skorzystania z doświadczeń i wsparcia materialnego Unii Europejskiej. Zawarte dane w strategii w sposób przejrzysty i systematyczny pozwolą zapoznać się z aktualną sytuacją oraz problemami lokalnych władz w zakresie problematyki społecznej.

Potrzeba opracowania strategii w zakresie polityki społecznej wynika z konieczności zaplanowania skoordynowanych działań, które w określonej przestrzeni, czasie i sytuacji społeczno – gospodarczej, przy uwzględnieniu środków, jakie będą do dyspozycji, a także możliwych do uruchomienia regionalnych zasobów, wywołają oczekiwane efekty. Wychodząc naprzeciw wyzwaniom, strategia ma się przyczyniać do poprawy warunków życia mieszkańców. Powinna dać odpowiedź na pytanie jak, uwzględniając bieżącą sytuację społeczną i problemy oraz aktualne uwarunkowania zewnętrzne, optymalnie wykorzystać wszystkie istniejące szanse na rzecz intensyfikacji postępu społecznego.

Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Jako element żywy strategia będzie podlegać ciągłym zmianom, będą pojawiać się nowe cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Strategia została opracowana na lata 2009 – 2014.

1.PROCEDURA TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE JABŁONNA.

1.1. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce.

1.1.1. Ustawa o pomocy społecznej

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest długofalową wizją działań wiodących do osiągnięcia priorytetowych celów i dokonania trwałej zmiany społecznej przez różne podmioty publiczne i niepubliczne współpracujące ze sobą na rzecz dobra wspólnego mieszkańców danej gminy. Istnieją akty prawne nakładające obowiązek stworzenia i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym stanowi: „Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone na rzecz innych podmiotów”. Zgodnie z ustawą do gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym sprawy z zakresu ochrony zdrowia, pomocy społecznej, gminnego budownictwa, edukacji, polityki prorodzinnej, kultury fizycznej i rekreacji. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.: ”Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. ust. 1). Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Zadanie pomocy społecznej polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- prowadzeniu i rozwijaniu niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,

- pracy socjalnej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- sporządzenie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym i osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo- wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- tworzenie gminnego programu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności i za pobyt w tymże domu;

- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań zleconych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikająca z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. (art. 3. ust. 1).

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki

opiekuńczo-wychowawcze;

11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;

12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

13) alkoholizmu lub narkomanii;

14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;

15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zadania pomocy społecznej w gminie wykonują jednostki organizacyjne – ośrodki pomocy społecznej. Zadaniem pracowników socjalnych zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jabłonce jest:

- wspomaganie osób i rodzin wymagających pomocy w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej,
- współdziałanie z grupami i społecznościami lokalnymi, mające na celu rozwijanie w nich zdolności do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów,
- organizowanie różnego rodzaju form pomocy, a także udział w rozwijaniu infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym,
- zapobieganie procesowi marginalizacji społecznej osób i grup, a także przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w środowisku lokalnym.

Przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest zobowiązany do kierowania się zasadami etyki zawodowej, zasadą dobra osób i rodzin, którym służy poszanowanie ich godności i prawo tych osób do samostanowienia. Ponadto udzielać im pełnej informacji o przysługującym im świadczeniach i dostępnych formach pomocy. Dochowywać tajemnicy wykonując obowiązki służbowe, także po ustaniu zatrudnienia, chyba że działa to przeciwko dobru osoby lub rodziny.

1.1.2. Ustawy regulujące system pomocy społecznej

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność zwrócenia uwagi na inne akty prawne, które mają istotny wpływ na tworzenie strategii i rozwiązywanie problemów społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

Ustawa o świadczeniach rodzinnych - tekst pierwotny (Dz. U. z 2003 r. Nr 228, poz. 2255) , tekst jednolity (Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.) regulująca nowy system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Zamiast, tak jak dotychczas

szeregu różnych, niezależnych od siebie świadczeń ustawa ta wprowadza tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, które zastępują obecne zasiłki i świadczenia.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.). Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wychodzi również naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Projekt ustawy kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Nowa regulacja ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców.

Tym osobom nowa ustawa oferuje zatrudnienie socjalne w Centrach Integracji Społecznej lub jako wspierane zatrudnienie socjalne u przedsiębiorców, bądź w ramach własnej działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnych.

Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu. Wsparcie może polegać na skierowaniu danej osoby przez Powiatowy Urząd Pracy do pracy u przedsiębiorcy. W tej sytuacji pracodawca zobowiązuje się do zatrudnienia danej osoby przez okres 24 miesięcy, zaś Powiatowy Urząd Pracy do refundowania ze środków Funduszu Pracy przedsiębiorcy części wynagrodzenia przez pierwsze 6 miesięcy.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.).

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

1/ promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,

2/ zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,

3/ kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. z 2003r. Nr 96, poz.873). Uchwalona w dniu 24 kwietnia 2003 r. ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego, uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane, nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat. Ustawa precyzuje zobowiązania korzystających wobec wolontariuszy, określa zasady i warunki ubezpieczenia ochotników, zakres i sposoby przygotowania wolontariuszy do bezpiecznego wykonania pracy.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 1982r. Nr 35, poz. 230, z późn. zm.). Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4[1] ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.) zawiera szereg definicji zjawisk związanych z uzależnieniem od narkotyków. Uzależnienie od środków odurzających lub środków psychotropowych w rozumieniu wspomnianej ustawy to zespół zjawisk psychicznych lub fizycznych wynikających z działania tych środków lub substancji na organizm ludzki charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub okresowo tych środków lub substancji w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia następstw wywołanych ich brakiem.

- Osoba zagrożona uzależnieniem to osoba, u której zespół zjawisk psychicznych i oddziaływań środowiskowych stwarza wysokie prawdopodobieństwo powstania

zależności od środków odurzających lub substancji psychotropowych, albo osobę sporadycznie używającą środki odurzające lub substancje psychotropowe albo środki zastępcze.

- Osoba uzależniona to taka, która w wyniku nadużywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych albo używania ich w celach medycznych, znajduje się w stanie uzależnienia od tych środków lub substancji.
- Rehabilitacja to działania prowadzone w celu przywrócenia sprawności fizycznej lub psychicznej, obniżonej lub utraconej z powodu narkomanii
- Readaptacja natomiast to działania w celu przygotowania do warunków zewnętrznego środowiska społecznego lub zawodowego osoby, która w wyniku narkomanii wykazuje zaburzenia adaptacji do środowiska.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) wprowadza definicję przemocy w rodzinie stanowiąc, że jest to: "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny a także osób wspólnie zamieszkujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą".

Zdefiniowanie tak złożonego zjawiska jak przemoc w rodzinie jest zadaniem niezwykle trudnym. Definicja przyjęta przez ustawę zawiera kilka istotnych elementów. Po pierwsze wynika z niej, że za przemoc w rodzinie może być uznane pojedyncze działanie (jeden czyn). Po drugie jest ona na tyle "nie ostra", że mówi o naruszeniu przez sprawcę prawa, nie precyzując, o jakie prawa chodzi. Wprowadza również dodatkowe wskazanie na dobra osobiste.

Wadą tej definicji jest brak odniesienia do motywacji sprawcy, osoby naruszającej konkretne prawa. Definicja stanowi jedynie, że działanie lub zaniechanie ma być umyślne. Należy sobie zadać pytanie, czy rodzic bijący dziecko, z tego powodu, że "chce je wychować na porządnego obywatela, tak samo jak on był wychowany", działa umyślnie? A jednocześnie takie zachowanie stanowi naruszenia prawa do nietykalności cielesnej, jakie ma każdy człowiek.

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji Strategii istotne mogą być ustawy i akty wykonawcze z zakresu ochrony zdrowia, oświaty, edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Opracowując lokalną strategię rozwiązywania problemów społecznych uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych.

Polityka społeczna opiera się głównie na ośmiu zasadach, które stanowią podstawę budowania społeczności lokalnej. Przedstawiają się one następująco:

1. zasada samopomocy- przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych zazwyczaj w ramach niewielkich , nieformalnych grup,
2. zasada przeczności- oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. zasada solidarności społecznej- najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw,
4. zasada pomocniczości- oznacza przyjęcie określonego porządku w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb, w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa,
5. zasada partycypacji- wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie,
6. zasada samorządności- stanowi realizację wartości: wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych, oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów,
7. zasada dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne,

8. zasada wielosektorowości- polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu interesów społeczeństwa.

Powyższe zasady wskazują podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w środowisku lokalnym. Przede wszystkim są to cele:

- Dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa, ekonomicznie i socjalnie najsłabszych
- Prowadzenie bieżących działań osłonowych
- Dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem i dorównywanie do standardów międzynarodowych

Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do Unii Europejskiej, której polityka społeczna opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzenia systemu zabezpieczenia społecznego powyższe zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązania.

1.2. Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej

Europejska polityka społeczna została określona głównie podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, gdzie kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa w zakresie wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002 - 2006”. Celem tego programu jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Polska zadeklarowała gotowość przystąpienia do tego programu, czego rezultatem stało się opracowanie Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej.

W zakresie polityki strukturalnej i Europejskiego Funduszu Społecznego istnieją regulacje podejmowane przez Radę, Parlament i Komisję Europejską, dotyczące Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej oraz polityki społecznej i wsparcia społecznego. Można tu wymienić:

- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999r. wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych (1260/99 WE)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 czerwca 1999 w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (1783/99WE)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 czerwca 1999 w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (1783/99WE)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 1999 w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (1784/99WE)
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999r. dotyczące koordynacji pomocy w ramach strategii przedakcesyjnej dla krajów ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej oraz zmieniające rozporządzenie 3906/89EWG (1266/99WE)
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999r. ustanawiające Instrument Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej (1267/1999WE).

1.3. Struktura dokumentu

Strategie rozwiązywania problemów społecznych opracowywane są w celu poprawy, zmiany zjawisk występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Strategia zbudowana została z trzech części: z analizy dokumentów strategicznych, części diagnostycznej oraz części zawierającej szczegółowe działania. Strategia ta stanowi dokument będący podstawą do prowadzenia efektywnej polityki społecznej i przyczyni się do koordynacji działań instytucji samorządowych, pomocy społecznej i organizacji pozarządowych. Wszystkie jej elementy tworzą spójną całość. Dokument zawiera wszystkie niezbędne elementy właściwe do tego typu strategii. Długofalowa polityka społeczna nie ma ściśle określonego horyzontu czasowego. Cele strategiczne zawarte w strategii długookresowej rozumianej jako proces nie posiadają zamkniętego czasookresu ze względu na ich otwarty charakter. Strategia jest określona na lata 2009 – 2014 dla sprawniejszego jej monitorowania.

Opracowując lokalną strategię trzeba uwzględnić dokumenty programowe, które wskazują konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu a także za konieczną uznają partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Dokładna analiza tych dokumentów pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym, tak by wpisywały się one w już funkcjonującą rzeczywistość.

1.4. Dokumenty strategiczne

Należy przywołać główne dokumenty strategiczne wpływające na rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych, wyznaczające działania i możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne do 2015 r. dokładna analiza tych dokumentów pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym, tak by wpisały się one w już funkcjonującą rzeczywistość.

I Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007 - 2013 jest kompleksowym programem rozwoju społeczno- gospodarczego Polski. Misją jest podjęcie i uruchomienie przedsięwzięć, które zapewniają wysoki wzrost gospodarczy, spowodują umocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz przyczynią się do wzrostu zatrudnienia przy zapewnieniu wyższego poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cele strategiczne Narodowego Planu Rozwoju są następujące:

- Utrzymanie kraju na ścieżce wysokiego tempa wzrostu gospodarczego,
- wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia,
- podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

II Narodowa Strategia Integracji Społecznej na lata 2004 - 2010 zawiera priorytety w zakresie realizacji prawa do edukacji, prawa do zabezpieczenia socjalnego, prawa do pracy, prawa do ochrony zdrowia.

W zakresie realizacji prawa do edukacji zawarte są między innymi priorytety:

- Wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym
- Poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim

W zakresie realizacji prawa do zabezpieczenia socjalnego zawarte są między innymi priorytety:

- Radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań,

- Ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach Unii Europejskiej,

W zakresie realizacji prawa do pracy zawarte są między innymi priorytety:

- Ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- Zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych,
- Zwiększenie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy,

W zakresie realizacji prawa ochrony zdrowia zawarte są między innymi priorytety:

- Wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności,
- Upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- Zwiększenie zakresu programów zdrowia publicznego w celu objęcia nimi kobiet i dzieci,

W zakresie realizacji innych praw społecznych:

- Zwiększenie dostępu do lokali dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- Zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych,
- Rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami,
- Zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

III Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej dla województwa mazowieckiego na lata 2005- 2013, zakłada następujące cele strategiczne:

- podejmowanie selektywnych działań na rzecz osób i rodzin znajdujących się w bardzo trudnej sytuacji materialnej, ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć ograniczających skutki życia w biedzie i ubóstwie,
- tworzenie mechanizmów wychodzenia z bezdomności i zapobiegających przechodzeniu osób ubogich w stan bezdomności,
- zahamowanie wzrostu spożycia alkoholu, promocja zdrowego stylu życia, rozwijanie postaw sprzyjających temu zachowaniu,

- podniesienie jakości życia osób starych, zaspakajanie ich potrzeb poprzez spójne i skoordynowane działania podmiotów mających wpływ na realizację regionalnej polityki społecznej,
- rozwijanie aktywnej polityki rynku pracy w zakresie badań objętych pomocą społeczną, wspieranych przez realizację sektorowych i regionalnych programów,
- wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.

IV Strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu legionowskiego do 2015 r. opiera się na następujących założeniach:

- powiat Legionowski dysponuje określonymi zasobami niezbędnymi do rozwiązywania głównych problemów społecznych. Niektóre zasoby powinny zostać wzmocnione, aby osiągnąć lepszą efektywność podejmowanych działań,
- udzielana pomoc stanie się bardziej efektywna, jeśli podmioty działań, instytucje pomocowe i adresaci pomocy, działać będą w zintegrowany sposób,
- samorząd powiatowy, na podstawie dokonanej diagnozy będzie w stanie określić główne kierunki rozwoju niezbędne dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

Celem tejże strategii jest stworzenie zintegrowanego systemu pomocy społecznej i wyznaczenie kierunków jego rozwoju, a wśród zdiagnozowanych problemów znalazły się: bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała choroba, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizm.

V Strategia rozwoju Gminy Jabłonna przewiduje następujące cele:

- rozwijanie coraz lepszych warunków prowadzenia działalności gospodarczej poprzez stymulowanie tworzenia i umacniania instytucji otoczenia biznesu, prowadzenie aktywnej polityki przyciągania inwestorów oraz aktywnej gospodarki terenami,
- prowadzenie otwartej polityki informacyjnej samorządu wspierającej rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
- pobudzenie aktywności społecznej,
- dostosowanie strukturalne i programowe gminnego systemu oświatowego i edukacyjnego w oparciu o rozpoznanie potrzeb i oczekiwań społecznych,

- konsekwentne budowanie rozpoznawalności w oparciu o spójną koncepcję mającą swoje odbicie w polityce promocyjnej i stosownych nakładach na nią,
- podniesienie standardów życia mieszkańców Gminy poprzez realizację inwestycji infrastrukturalnych.

Cele gminnej strategii są zgodne z wyżej wymienionymi celami, lecz dostosowane do potrzeb i możliwości Gminy Jabłonna. Zarówno wojewódzka jak i gminna strategia są zbieżne z narodową strategią integracji społecznej dla Polski.

2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE JABŁONNA

2.1. Charakterystyka Gminy Jabłonna.

Początek osadnictwa na terenie obecnej Gminy Jabłonna sięga XIV wieku o czym świadczą dokumenty: „Wspominki Płockie II” z 1339 r. Jabłonna nosiła wówczas nazwę Jabłonowo, pochodzącą od licznych sadów jabłoniowych. W 1418 r. biskup Płocki Jakub z Korzkwi lokował Jabłonnę i od tego czasu dobra te stały się własnością biskupów Płockich. W 1774r. biskup Płocki Michał Poniatowski rozpoczął budowę pałacu jako rezydencji parkowo- pałacowej złożonej z pałacu, oficyny, pawilonów, grotty i altany chińskiej. W 1822r. kolejna właścicielka Aneta z Tyszkiewiczów Potocka przebudowała obiekt i zleciła budowę stajni, wozowni i bramy z kolumnami oraz łukiem triumfalnym. To właśnie jej zawdzięczamy obecny wygląd rezydencji. Po II Wojnie Światowej pałac objęła i odbudowała Polska Akademia Nauk.

Gmina Jabłonna usytuowana jest pomiędzy trzema dużymi ośrodkami miejskimi- od północy graniczy z Legionowem, od zachodu z Nowym Dworem Mazowieckim, od południa, poprzez Wisłę z Warszawą. Obszar Gminy wynosi ok. 6470 ha , a znaczną jego część stanowią kompleksy leśne zgrupowane w dwa zespoły- Lasy Chotomowskie i Lasy Legionowskie, rezerваты oraz Las Buchnik. Według stanu na dzień 04.11.2008r liczba ludności wynosiła 13529 osób. Strukturę administracyjną gminy Jabłonna przedstawia tabela:

SOŁECTWO	LICZBA LUDNOŚCI
Boża Wola	305
Chotomów	4630
Dąbrowa Chotomowska	543
Jabłonna	6668
Janówek II	163
Rajszew	428
Skierdy	663
Suchocin	227
Trzciany	130
Wólka Górska	76

Statystyka mieszkańców wg wieku zgodnie ze stanem na dzień 04.11.2008r przedstawia się następująco:

WIEK	MĘŻCZYŻNI	KOBIETY	OGÓŁEM
0-2	348	341	689
3	100	102	202
4-5	209	179	388
6	93	87	180
7	98	73	171
8- 12	411	385	796
13- 15	247	217	464
16- 17	173	151	324
18	72	77	149
19- 65	4364		4364
19- 60		4434	4434
> 65	442		442
> 60		926	926
Ogółem	6557	6972	13529

Powyższa tabela wyraźnie wskazuje, że 65 % procent wszystkich mieszkańców gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Według raportu Polska Wieś 2008 Fundacji na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa w skali kraju osoby w wieku produkcyjnym na wsi stanowią 61,4 % ludności, w mieście 66%, co wskazuje że rozkład procentowy ludności w wieku produkcyjnym w gminie Jabłonna jest wyższy od średniej uzyskanej dla Polskiej wsi. Daje to duże możliwości dla rozwoju gminy zarówno w aspekcie infrastruktury społecznej jak i lokalnej.

Zestawienie liczby ludności w latach 2005-2007 na terenie Gminy Jabłonna na podstawie statystyk Urzędu Gminy Jabłonna przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba ludności		
	2005	2006	2007
lata			
Liczba ludności	11495	12197	12373

Jak wynika z powyższej tabeli liczba ludności od roku 2005 do roku 2007 zwiększyła się o 7,1% .

Do głównych czynników kształtujących liczbę ludności należą przyrost naturalny i migracje. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące tych zagadnień w latach 2005-2007 na podstawie statystyk Urzędu Gminy Jabłonna.

Rok	2005	2006	2007
Urodzenia	167	202	207
Zgony	68	83	87
Napływ ludności	960	853	840
Odpływ ludności	223	239	276

Z tabeli wynika, że liczba urodzeń zwiększyła się od roku 2005 do 2007 o 19,3%.

Na terenie Gminy Jabłonna jest zarejestrowanych w ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy Jabłonna 1477 podmiotów gospodarczych, dwie szkoły podstawowe, gimnazjum publiczne, cztery przedszkola, Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Jabłonie i Chotomowie, Komisariat Policji w Jabłonie, Gminne Centrum Kultury i Sportu, Gminna Biblioteka Publiczna, straż pożarna oraz kluby sportowe.

Szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Jabłonie, ul. Szkolna 2,

	rok szkolny 2005 / 2006	rok szkolny 2006 / 2007	rok szkolny 2007 / 2008
liczba uczniów	425 + 47 kl. „0”	466 + 53 kl. „0”	457 + 52 kl. „0”
liczba nauczycieli	34	37	39
ilość oddziałów	18 + 2 kl. „0”	19 + 2 kl. „0”	21 + 2 kl. „0”
liczba sal lekcyjnych	18	18	19

- Szkoła Podstawowa im. Stefana Krasińskiego w Chotomowie, ul. Partyzantów 23,

	rok szkolny 2005 / 2006	rok szkolny 2006 / 2007	rok szkolny 2007 / 2008
liczba uczniów	371 + 40 kl. „0”	381 + 48 kl. „0”	412 + 41 kl. „0”
liczba nauczycieli	31	33	35
ilość oddziałów	14 + 2 kl. „0”	16 + 2 kl. „0”	18 + 2 kl. „0”
liczba sal lekcyjnych	10	10	10

Publiczne Gimnazjum im. Orła Białego w Jabłonie, ul. Szkolna 2.,

	rok szkolny 2005 / 2006	rok szkolny 2006 / 2007	rok szkolny 2007 / 2008
liczba uczniów	361	380	385
liczba nauczycieli	35	38	36
ilość oddziałów	14	14	14
liczba sal lekcyjnych	13	13	12

Placówki oświatowe winny zapewnić organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ryzykiem, pomóc im w nauce szkolnej, szkolenia rodziców, nauczycieli, młodzieży i dzieci w zakresie szkodliwości narkomani i alkoholizmu w celu wzrostu świadomości szkodliwości tych zjawisk, przeciwdziałać ich rozszerzaniu się, zapobiegać tragediom osobistym i rodzinnym. Rozwinięcie działalności informacyjnej,

rozpoznawczej i szkoleniowej rodziców, wychowawców, młodzieży i dzieci w zakresie wczesnego ujawniania zjawisk o charakterze patologicznym.

Niepubliczne przedszkola:

- Przedszkole Niepubliczne „Bajkowy Dom” w Jabłonie, ul. Modlińska 103 B
- Przedszkole Niepubliczne „Dziecięcy Świat” w Chotomowie, ul. Żeligowskiego 27
- Przedszkole Niepubliczne „Przy Lesie” w Jabłonie, ul. Przylesie 60
- Przedszkole Niepubliczne „Smyk” w Jabłonie, ul. Przylesie 14.

	2005 / 2006	2006 / 2007	2007 / 2008
„Bajkowy Dom”	264	180	264
„Dziecięcy Świat”	97	96	97
„Przy Lesie”	27	35	27
„Smyk”	27	28	27
Razem	415	339	415

Zadania i cele przedszkola to:

1. Wspomaganie i ukierunkowanie rozwoju dziecka z jego wrodzonym potencjałem i możliwościami rozwoju w relacjach ze środowiskiem społeczno – kulturalnym i przyrodniczym poprzez:
 - a) obserwacje zachowań dziecka w zabawie, podczas zajęć kierowanych i innych sytuacjach życia przedszkolnego,
 - b) analizę wytworów dziecka: prace plastyczne, indywidualne karty pracy itp.,
 - c) uzyskiwanie informacji o dziecku od rodziców.

2. Udzielanie dzieciom pomocy psychologiczno – pedagogicznej, a w przypadku zauważenia niepokojących objawów rozwoju dziecka inicjowanie działań wczesnej interwencji specjalistycznej za zgodą rodziców.
3. Umożliwianie dzieciom podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej.
4. Sprawowanie opieki nad dziećmi odpowiednio do ich potrzeb oraz możliwości przedszkola.
5. Współdziałanie z rodziną poprzez wspomaganie rodziny w wychowaniu dzieci, rozpoznawanie możliwości rozwojowych dziecka, w miarę potrzeby podjęcie wczesnej interwencji specjalistów oraz przygotowanie do nauki szkolnej poprzez:
 - a) organizowanie spotkań ze specjalistami z różnych dziedzin, udostępnianie literatury specjalistycznej, prowadzenie spotkań z aktywnym udziałem rodziców.

Komisariat Policji w Jabłonie obejmuje swym zasięgiem działania teren dziesięciu sołectw. Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność Gminy Jabłonna.

Cele i zadania Komisariatu Policji w Jabłonie:

- systematyczne prowadzenie rozpoznania operacyjnego środowiska nieletnich grup przestępczych oraz typowanie nieletnich sprawców na podstawie własnego rozpoznania,
- rozpracowywanie i wyjaśnianie każdej informacji dotyczącej przestępczości nieletnich, demoralizacji i patologii rodzinnej,
- prowadzenie działań rozpoznawczych, profilaktycznych w sferze patologii społecznej osób nieletnich dotyczącej alkoholizmu, narkomanii, prostytucji i homoseksualizmu,
- prowadzenie pracy w zakresie subkultur młodzieżowych,
- wysłuchiwanie i załatwianie interesantów w sprawach niezależnych, zbieranie informacji, kierowanie do odpowiednich instytucji, podjęcie stosownych interwencji,

- prowadzenie postępowań przygotowawczych związanych z czynami karalnymi i wykroczeniami,
- stałe, rzetelne prowadzenie dokumentacji pracy operacyjnej, dochodzeniowej i prewencyjnej,
- utrzymywanie kontaktów z organizacjami i instytucjami zajmującymi się problematyką nieletnich.

Do najważniejszych spraw prowadzonych przez dzielnicowych należą:

- przyjmowanie interesantów w Komisariacie Policji lub innych punktach przyjęć,
- udzielanie porad prawnych mieszkańcom,
- interwencje domowe,
- organizowanie spotkań z mieszkańcami w szkołach i innych instytucjach,
- doręczanie wezwań Policji i innych uprawnionych instytucji,
- udzielanie pomocy komornikowi.

Komisariat Policji w Jabłonie pełni bardzo ważną rolę w budowaniu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, gdyż dzielnicowi mają ciągły kontakt z mieszkańcami gminy i mogą zareagować odpowiednio wcześnie na sygnały ze strony środowiska.

Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej przyjmując w ciągu roku ok. 7500 pacjentów realizuje następujące cele:

- zachowanie zdrowia społeczeństwa oraz zapobieganie chorobom i urazom,
- wczesne wykrywanie chorób,
- leczenie,
- zapobieganie niepełnosprawności i jej ograniczanie.

Powyższe cele SZPZOZ spełnia realizując zadania poprzez:

- badania i porady lekarskie,
- badania diagnostyczne,

- leczenie (ambulatoryjne, w domu chorego w ramach pomocy doraźnej),
- świadczenia pielęgniarstwa,
- opiekę nad kobietą w okresie ciąży oraz opiekę lekarsko – ginekologiczną,
- opiekę profilaktyczną,
- orzekanie o stanie zdrowia,
- leczenie stomatologiczne.

Gminne Centrum Kultury i Sportu wykonuje na terenie Gminy Jabłonna zadania z zakresu działalności kulturalnej i sportowej poprzez:

- integrowanie lokalnej społeczności wokół tradycji, dziedzictwa narodowego i regionalnego oraz jego polaryzację,
- edukację kulturalną i wychowanie przez sztukę,
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego,
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła artystycznego i ludowego,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych,
- tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego sportu,
- organizację aktywnego uczestnictwa dzieci i młodzieży w kulturze fizycznej,
- organizację rekreacji ruchowej, w tym kształtowanie aktywnego wypoczynku poprzez działania z zakresu kultury fizycznej.

Dodatkowym celem Centrum jest aktywizacja ludzi młodych oraz społeczności lokalnej i ożywienie lokalnego rynku pracy poprzez tworzenie warunków umożliwiających dostęp do szerokiej informacji z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informatycznych ułatwiających mieszkańcom poruszanie się po rynku pracy.

Gminna Biblioteka Publiczna, której zasadniczą działalnością jest gromadzenie, opracowywanie i wypożyczanie książek prowadzi również zadania m.in. akcję „Cała Polska

Czyta Dzieciom”. W 2007 r. z wypożyczalni w Jabłonnie i jej filii w Chotomowie skorzystało 11527 czytelników, którzy łącznie wypożyczyli 27537 książek.

2.2. Problemy społeczne z perspektywy Ośrodka Pomocy Społecznej.

Gmina ma za zadanie zapewnienie realizacji zadań pomocy społecznej. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Pomoc społeczna stanowi jedną z najstarszych form działań obecnie zaliczanych do polityki społecznej. Przechodząc długą ewolucję wyprzedziła ona znacznie powstanie innych technik zabezpieczenia społecznego. Ma ona na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna jest instytucją subsydiarną, ma ona bowiem wspierać obywateli w zaspokojeniu potrzeb życiowych a nie ich wyręczać. Podmiotami odpowiedzialnymi za organizację pomocy społecznej są organy administracji rządowej w szczególności Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i Wojewoda oraz organy administracji samorządowej: gmina, powiat i samorząd województwa. Są one obowiązane współpracować z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi, w celu realizacji pomocy społecznej. Współpraca ta ma opierać się na zasadzie partnerstwa.

2.2.1. Bezrobocie

Bezrobotnym zgodnie z definicją ustawową jest osoba pozostająca bez pracy ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie przyczyniając się do zubożenia materialnego w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci: dezintegracji rodziny, zmniejszenia siły i wsparcia emocjonalnego i solidarności między członkami rodziny, zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego. Bezrobocie pociąga ze sobą niebezpieczne skutki psychospołeczne. Długotrwały brak pracy prowadzi bowiem do wzmocnienia poczucia izolacji społecznej, pogorszenia samopoczucia bezrobotnych i wzrostu konfliktów w rodzinie. Istotnym jest też, iż w tej grupie osób większość ma duże oczekiwania w tym też wobec instytucji pomocy społecznej, czego efektem jest to, że wielu świadczeniobiorców jest sfrustrowanych, co prowadzi do konfliktów. Ze statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Legionowie wynika, że w 2005 r. było zarejestrowanych z terenu Gminy Jabłonna 610 osób bezrobotnych z tego długotrwale bezrobotnych 222 osoby,

w 2006 r. zarejestrowanych było 559 osób – długotrwale 176 osób, natomiast w 2007 r. 396 bezrobotnych – długotrwale 93 osoby.

Tabela przedstawia liczbę osób bezrobotnych na terenie gminy Jabłonna i w kraju w latach 2005- 2007.

Lata	2005	2006	2007
Stopa bezrobocia w kraju	17,6 %	14,9%	11,4%
Liczba osób bezrobotnych w kraju	2 773 000	2 309 410	1 746 573
Liczba osób długotrwale bezrobotnych w kraju	962 109	783 130	544 118
Liczba osób bezrobotnych w gminie Jabłonna	610	559	396
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	222	176	93

W roku 2005 osoby bezrobotne w gminie Jabłonna stanowiły 5,3% liczby ludności, w 2006r- 4,6%, w roku 2007- 3,2%. W roku 2007 w stosunku do roku 2005 bezrobocie zmniejszyło się o 2, 1%. W roku 2005 bezrobocie w kraju wynosiło 17,6%, w roku 2006- 14, 9%, w roku 2007- 11,4%. W gminie Jabłonna od 2005 roku do 2007 roku stopa bezrobocia zmniejszyła się o bezrobocie w zmniejszyło się o 2,1%, natomiast w kraju o 5,6%.

Z dokumentacji pracowników GOPS - u wynika, że bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodziny, co wręcz wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej. Bezrobocie powoduje bowiem zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. Bezrobocie wpływa także niekorzystnie na układ stosunków wewnątrz rodzinnych, przy czym okazuje się, że bezrobocie mężczyzn ma znacznie bardziej negatywne skutki dla rodziny, niż bezrobocie kobiet. Bezrobotny mężczyzna doświadcza obniżenia swojej pozycji w rodzinie, utraty autorytetu i silnej frustracji, które często powodują sięganie po alkohol. Brak pracy ma negatywny wpływ na sytuację ekonomiczną rodziny. Dla podopiecznych GOPS - u dotkniętych bezrobociem dużym problemem jest regulowanie należności za opłaty mieszkaniowe. Obserwując zachowania bezrobotnych korzystających z pomocy GOPS – u zauważa się, że stosują oni ostrzejszy rygor oszczędnościowy, mniej wydając na żywność i

odzież, jak również ograniczają wydatki związane ze zdrowiem i kształceniem dzieci. Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także ograniczenie autorytetu rodziców. Powoduje to zachwianie systemu wartości młodego pokolenia. Odbija się to bardzo silnie na postawach dzieci i młodzieży, na ich zachowaniu oraz wartościowaniu zjawisk i osób. Dążenia dzieci i młodzieży są silnie związane z pozycją zawodową rodziców, a otaczająca ich rzeczywistość oceniana jest przez pryzmat pracy zawodowej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób bezrobotnych korzystających z pomocy GOPS- u:

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinach
2005	223	667
2006	186	587
2007	202	468

2.2.2. Niepełnosprawność, długotrwała choroba.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu socjalnym osób niepełnosprawnych- niepełnosprawność jest to trwała lub okresowa niezdolność do pełnienia ról społecznych powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy.

Mianem choroby określa się dynamiczną reakcję ustroju na działanie czynnika chorobotwórczego wyrażającą się zaburzeniem naturalnego współdziałania narządów i tkanek, co zwykle prowadzi do zmian czynnościowych i organicznych w ustroju. Choroba jest definiowana także jako krótszy lub dłuższy stan, który aktualnie albo potencjalnie przeszkadza w funkcjonowaniu człowieka.

Osoby niepełnosprawne napotykają liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Są to problemy spotykane w życiu codziennym, w rodzinie, pracy, urzędach, na ulicy, przybierające postać barier: architektonicznych, psychicznych, materialnych, prawnych czy społecznych. Od stopnia niepełnosprawności zależy, czy osoba niepełnosprawna osiągnie odpowiednie wykształcenie, uzyska zatrudnienie, zapewni sobie materialne warunki życia, dostęp do infrastruktury medycznej i rehabilitacyjnej, do systemu

edukacji i kultury. Obok tych utrudnień osoba niepełnosprawna musi pokonać funkcjonujące nadal w społeczeństwie bariery świadomościowe bierność, niezrozumienie, niechęć i niewiedzę. Na podobne problemy napotykają osoby długotrwale chore, które w okresie choroby mają ograniczone możliwości wypełniania swych ról społecznych.

Pracownicy socjalni są w stałym kontakcie z rodzinami osób i dzieci niepełnosprawnych. Z rozeznania środowiskowego, licznie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych, rozmów i obserwacji wynika, iż rodziny z problemem niepełnosprawności funkcjonują prawidłowo w środowisku lokalnym. Niepełnosprawne dzieci, młodzież i dorośli mają zapewnioną właściwą opiekę i pielęgnację ze strony rodziców lub też najbliższej rodziny. W celu właściwego diagnozowania omawianych środowisk pracownicy socjalni są w kontakcie z pedagogiem szkolnym Szkoły Specjalnej w Legionowie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz i innymi instytucjami.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych korzystających z pomocy GOPS- u:

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinach
2005	143	257
2006	168	321
2007	200	386

Mając na uwadze dobro i potrzeby osób niepełnosprawnych winno się organizować różne formy wsparcia oraz podjąć działania w celu uruchomienia terapii zajęciowej.

Powinniśmy zrobić wszystko, by zmniejszyć problem niepełnosprawności. Sprawić, by ludzie niepełnosprawni czuli się pełnowartościowymi członkami społeczeństwa. Wszystkie osoby niepełnosprawne niezależnie od przyczyny i charakteru ich niepełnosprawności winny mieć prawo mające na celu polepszenie ich społecznej i zawodowej integracji.

2.2.3. Wykluczenie społeczne.

Dotyczy osób i rodzin czy też grup ludności, które:

- posiadają bardzo trudną sytuację materialną i mieszkaniową,
- nie posiadają odpowiednich kwalifikacji umożliwiających im wejście na rynek pracy, nie potrafią dostosować się do zmieniających się warunków społeczno-ekonomicznych,
- posiadają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych (codziennych) zasobów społecznych na skutek niepełnosprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby, czy innych cech indywidualnych, są przedmiotem niszczącego działania innych osób: przemocy, szantaży, agresji, itp.

Proces wykluczania	może być: dynamiczny, wielowymiarowy
Przejawy wykluczenia	bezdomność, samotność, bierność, nieprzestrzeganie norm współżycia
Skutki dla osób zagrożonych wykluczeniem	deprywacja potrzeb, bezradność, osłabienie więzi rodzinnych, rozpad rodziny, izolacja, marginalizacja, utrata poczucia własnej tożsamości i celu w życiu (tzw...zatrącenie siebie")
Skutki dla społeczeństwa w tym społeczeństwa lokalnego	ograniczenie demokracji, zagrożenie demokracji, ekstremalne nierówności, pojawienie się podklas

Wykluczenie społeczne to sytuacja uniemożliwiająca lub w sposób znaczny utrudniająca jednostce (osobie) lub grupie zgodnie z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych infrastruktury społecznej - gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób.

Wykluczenie społeczne to brak lub ograniczenie możliwości uczestniczenia, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności osób ubogich.

Grupy szczególnie narażone na wykluczenie społeczne:

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych
- dzieci wychowujące się poza rodziną
- kobiety samotnie wychowujące dzieci
- ofiary patologii życia rodzinnego
- osoby o niskich kwalifikacjach

- osoby bezrobotne
- żyjący w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych
- niepełnosprawni i przewlekle chorzy
- osoby chorujące psychicznie
- starsze osoby samotne
- osoby opuszczające zakłady karne
- imigranci (szczególnie utrzymujący się z nielegalnej pracy)
- bezdomni
- uzależnieni od narkotyków i alkoholu
- osoby zagrożone eksmisją z lokali

Podstawowym czynnikiem wykluczenia społecznego jest bezrobocie - szczególnie długotrwałe, tzw. długookresowe.

Konsekwencją braku pracy jest zubożenie i zaniechanie uczestnictwa w życiu społecznym, ale również ograniczony dostęp do zabezpieczenia dochodowego w przyszłości. Praca jest bowiem źródłem ubezpieczenia społecznego: na okres niezdolności do pracy oraz starość.

Długotrwała choroba i niepełnosprawność stanowią również bardzo istotny czynnik wykluczenia społecznego. Mimo formalnie istniejącego powszechnego systemu opieki zdrowotnej, istnieje ryzyko wykluczenia z powodu deficytów funkcjonowania ochrony zdrowia. Związane jest ono często z:

- zaniebdaniem sfery promocji zdrowia i profilaktyki,
- niedostatecznym rozpoznaniem choroby i jej leczenia,
- ograniczeniem dostępności do usług rehabilitacyjnych,
- zróżnicowaniem jakości opieki zdrowotnej.

Poniższa tabela przedstawia ogólną liczbę rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w Ośrodku Pomocy Społecznej w Jabłonie:

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinach
2005	442	1263
2006	473	1280
2007	415	1100

2.2.4. Kwestia dzieci i rodzin dysfunkcyjnych, problemowych ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niepełnych i wielodzietnych objętych pomocą społeczną.

Rodziną nazywamy podstawową, pierwotną, małą grupę społeczną, składającą się z rodziców, ich dzieci, także krewnych. Podstawą i trzonem rodziny jest małżeństwo czyli legalny, względnie trwały związek kobiety i mężczyzny powołany w celu wspólnego pożycia, współpracy dla dobra rodziny a więc głównie wychowania dzieci i wzajemnej pomocy. Wiąż rodzinna podobnie jak wiąż społeczna przejawia się w dwóch odrębnych płaszczyznach: subiektywnej i obiektywnej. Płaszczyznę subiektywną stanowi świadomość łączności z innymi osobami w rodzinie oraz poczucie przynależności do rodziny jako odrębnej grupy społecznej. Przejawia się to w sferze myśli, uczuć, uznawanych wartości oraz zgodnych z tym działań. Płaszczyzna obiektywna więzi rodzinnej oparta jest na czynnikach prawnych, religijnych, społecznych, gospodarczych. Czynniki te działają na rzecz rodziny jako podstawowej grupy społecznej i każdy, kto zakłada rodzinę musi się z nimi liczyć. Wyróżniamy trzy typy rodzin: rodzinę małą, dużą, zmodyfikowaną. Rodzina mała charakteryzuje się dwupokoleniowością lub jednopokoleniowością; rodzina duża, w ramach której kilka pokoleń krewnych, przynajmniej trzy, żyje we wspólnym gospodarstwie domowym; rodzina duża zmodyfikowana, zwana rozproszoną, jest zredukowaną rodziną dużą. Jest ona wielopokoleniowa, bliska sobie, lecz nie mieszka w dużym gospodarstwie. Z punktu widzenia warunków wychowawczych w rodzinie ważny jest podział rodzin według liczebności: rodzina nieliczna: jedno, dwoje dzieci, rodzina średnio liczna: trzy, czworo dzieci, rodzina bardzo liczna: ponad czworo dzieci.

Pomoc rodzinie jest zadaniem profesjonalnych służb społecznych w ramach systemu pomocy społecznej a także organizacji pomocowych. Ochrona rodziny jest istotnym

obowiązkiem społeczeństwa, gdyż funkcjonalne, bezpieczne i zdrowe społeczeństwo nie może istnieć bez zdrowej i trwałej rodziny.

Świadczenie pomocy na rzecz rodziny powinno odbywać się w ramach kilku obszarów tematycznych:

- rozwój polityki prorodzinnej;
- wspieranie rodziny od wewnątrz (rola rodziców);
- opracowanie wskaźników i statystyk obrazujących poziom życia rodziny.

Rodzina dysfunkcyjna nie jest w stanie spełnić swoich podstawowych zadań, tak więc:

- nie realizuje właściwie funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- nie zaspokaja potrzeb materialnych i duchowych;
- nie przekazuje właściwych społecznie wzorów postępowania np. umownych norm.

Praca z rodziną problemową winna zmierzać do uwzględnienia indywidualnych problemów jej członków, a także do naprawy różnych systemów, których rodzina jest częścią składu:

- system oświatowy
- system społeczności sąsiedzkiej
- system społeczności zawodowej

Pomoc materialna w postaci różnorodnych zasiłków pieniężnych realizowanych z budżetu państwa (zadania zlecone) oraz budżetu samorządowego (zadania własne) ma za zadanie wspieranie budżetów rodzin w celu zapewnienia godziwych warunków bytowych.

W formie pieniężnej w latach 2005 – 2007 realizowane były następujące świadczenia:

- zasiłki celowe
- zasiłki okresowe
- zasiłki stałe.

Stosowanie form finansowych wymaga od pracowników socjalnych postawienia szczegółowej diagnozy socjalnej danej rodziny z uwagi na niebezpieczeństwo marnotrawienia tych środków, gdyż często rodziny dysfunkcyjne wykazują ogromną bezradność w sprawie planowania wydatków, umiejętności oszczędzania, ustalania priorytetów.

Lepsze efekty w wielu przypadkach przynosi świadczenie pomocy rzeczowej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonie udziela następujących świadczeń rzeczowych:

- opłata za obiady w szkole,
- opłata posiłków dla osób niepełnosprawnych, samotnych, bezdomnych,

- dopłaty do przedszkola,
- opłaty za internaty,
- opłaty za schroniska i noclegownie,
- zakup odzieży,
- wypoczynek dzieci,
- zakup żywności.

W Gminie Jabłonna utrzymuje się w miarę stała liczba beneficjentów ubiegających się o pomoc społeczną. Pracownicy socjalni wykonują działalność zawodową – pracę socjalną, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Cele pracy socjalnej realizowane są w odniesieniu do indywidualnej i grupowej aktywności człowieka, z wykorzystaniem trzech metod:

- indywidualnych przypadków,
- grupowej,
- środowiskowej.

Udzielając pomocy w formie pracy socjalnej, należy uwzględnić godność osoby i jej prawo do samostanowienia. Pracą socjalną należy objąć osoby niezależnie od posiadanego przez nie dochodu.

2.2.5. Społeczne skutki bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. Zaburzona struktura rodziny, często jest spotykana wśród świadczeniobiorców Ośrodka. Ma ona niekorzystny wpływ na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny będące pod opieką Ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci. W rodzinach zaburzonych, rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą, umiejętności rozładowywania napięć

powstałych poza domem. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców. Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego jej funkcjonowania. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych. Znaczącą część klientów GOPS - u stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych. Wyrażają się one m.in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniają się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są same sobie. Większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole (mniej czasu poświęcają przygotowywaniu się do lekcji, przeżywają więcej porażek szkolnych w efekcie czego rezygnują z podejmowania wysiłku w zdobywaniu wiedzy). W takiej sytuacji rodzice nie pomagają lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub też w ogóle przestają się nim interesować. Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem. Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie wielokrotnie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach pomocowych.

Całodobową opiekę dzieciom zapewniają placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz rodzinne formy opieki zastępczej. Na terenie Gminy Jabłonna pomoc całodobową zapewnia Dom Dziecka im. Ojca Świętego Piusa XI w Chotomowie. Obecnie w placówce przebywa 32 wychowanków. Wychowankowie mieszkają w dwóch odrębnych budynkach. W grupie socjalizacyjnej przebywają dzieci od 3 roku życia do 18 lat. Grupa interwencyjna ma charakter koedukacyjny i przeznaczona jest dla wychowanków od 11 roku życia do 18 lat. Do grupy interwencyjnej trafiają dzieci przywożone przez policję lub kuratora z domu rodzinnego. Dzieci przebywające w tej placówce korzystają z pomocy psychologicznej, pedagogicznej a także z pomocy pracownika socjalnego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie świadczy pomoc rodzinom zastępczym w przypadku braku możliwości zapewnienia opieki ze strony biologicznych rodziców. W rodzinach zastępczych przebywają dzieci od 0 do 18 roku życia. Po ukończeniu 18 roku życia dzieci przebywające w rodzinach zastępczych otrzymują pomoc pieniężną na ekonomiczne usamodzielnienie się.

W Gminie Jabłonna prowadzone są dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego. Placówki te realizują następujące zadania:

- zapewnienie dzieciom opieki i wychowania poza rodziną,
- pomoc dzieciom w pokonywaniu trudności szkolnych, w tym wyrównywanie deficytów rozwojowych dzieci,
- organizowanie dzieciom czasu wolnego, w tym uczestniczenia w zajęciach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych,
- wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji,
- zapewnienie pomocy rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami,
- współpraca z placówkami działającymi na terenie gminy (GOPS, GCKiS),
- tworzenie dzieciom warunków fizycznego , psychicznego i poznawczego rozwoju,
- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa,
- uczenie nawiązywania więzi uczuciowych oraz związków interpersonalnych,
- uczenie poszanowania tradycji, ciągłości kulturowej.

W latach 2005 – 2007 do w/w placówek uczęszczało co roku średnio od 70 do 80 dzieci.

2.2.6. Starość.

Starzenie się to zmniejszenie zdolności do odpowiedzi na stres środowiskowy, które pojawia się w organizmach wraz z upływem czasu, naturalne i nieodwracalne nagromadzenie się uszkodzeń wewnątrzkomórkowych, przerastające zdolności organizmu do samo naprawy. Starzenie się powoduje utratę równowagi wewnętrznej organizmu, co zwiększa ryzyko wystąpienia chorób. Prowadzi do upośledzenia funkcjonowania komórek, tkanek, narządów i układów, zwiększa podatność na choroby .

Specyficzne dla starości zjawiska biopsychiczne to zmniejszenie elastyczności struktur poznawczych i adaptacji, możliwości kontaktowania się z otoczeniem, wzrost poczucia izolacji społecznej, a także nawarstwione kryzysy psychiczne z powodu na przykład utraty partnera życiowego, lęk przed przyszłością, negatywny bilans życia.

Obecnie obserwujemy, że liczba ludzi w wieku poprodukcyjnym wciąż rośnie. Sytuacja ta wyraźnie wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. W związku z tym wzrasta zapotrzebowanie na pomoc osobom starszym i konieczność zapewnienia im niezbędnej opieki.

Zestawienie liczbowe osób powyżej lat 60 w gminie Jabłonna na podstawie statystyk Urzędu Gminy Jabłonna.

Lata	2005		2006		2007	
	m	k	m	k	M	k
pow. 65 lat	392		406		420	
pow. 60 lat		824		828		885

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć:

- samotność,
- ograniczenie sprawności psychofizycznej i liczne choroby wieku starszego,
- pogorszenie sytuacji ekonomicznej,
- utrata pozycji społecznej wynikająca często z zakończeniem aktywności zawodowej,
- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz załatwianiu spraw urzędowych,

- zmiana pełnionych funkcji w rodzinie co powoduje często izolowanie się od innych,
- brak koncepcji na nową organizację życia, trudności w kontaktach ze środowiskiem,
- groźba śmierci lub utraty bliskich osób,
- kłopoty z przystosowaniem się do szybkich zmian cywilizacyjnych i technicznych.

Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania wieku emerytalnego. Ze względu na wzrastającą liczbę osób starszych, a zarazem niepełnosprawnych niezbędna jest zwiększona pomoc finansowa, rzeczowa, usługowa oraz instytucjonalna. Ponadto sytuacja ta skłania do poszerzenia oferty usług systemu pomocy społecznej.

Jedną z najczęściej przyznawanych form pomocy dla osób starszych są usługi opiekuńcze przysługujące osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub z innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Bardzo często się zdarza, że osoby te posiadają rodziny lecz nie utrzymują ze sobą kontaktu i nie mają z jej strony wsparcia.

W latach 2005-2007 taką formą pomocy została objęta następująca liczba osób:

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób, którym przyznano usługi opiekuńcze:

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinach
2005	35	53
2006	42	56
2007	37	50

Zapewnienie osobom starszym pomocy w formie usług w miejscu zamieszkania zapobiega utracie kontaktu ze swoim środowiskiem. Czasami jednak realizacja usług opiekuńczych nie jest możliwa do zapewnienia w miejscu zamieszkania. W sytuacji kiedy osoba starsza wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie potrafi samodzielnie funkcjonować w środowisku, przysługuje jej prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej odpowiednim do rodzaju schorzenia.

Zestawienie liczby rodzin emerytów i rencistów i liczby osób w rodzinach, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2005- 2007.

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinach
2005	181	349
2006	142	270
2007	154	288

Na terenie Gminy Jabłonna znajduje się Rodzinny Dom Opieki, który świadczy całodobową pomoc. Prowadzi różne zajęcia terapeutyczne, dostosowane do potrzeb i możliwości mieszkańców tejże placówki. Zapewnia wsparcie w zakresie całodobowej opieki pielęgniarstwa. Zabezpiecza potrzeby socjalno – bytowe i opiekę duszpasterską.

Na terenie gminy od roku 2007 działa Uniwersytet III wieku Liczba osób korzystających w roku 2007 wyniosła 100, liczba osób w roku 2008- 180, wg stanu na dzień 19.12.2008r.

Dla osób starszych konieczne jest stworzenie systemu wsparcia umożliwiającego im pozostawanie pełnowartościowymi członkami społeczności. Należy tworzyć warunki do zachowania samodzielności i niezależności poprzez oferty świadczonych usług, ich wzbogacenie i podnoszenie poziomu. Osobom starszym należy zapewnić kompleksową opiekę medyczną, rehabilitacyjną i socjalną.

2.2.7. Uzależnienia.

Spożywanie alkoholu może prowadzić do niekorzystnych zmian w wielu sferach funkcjonowania człowieka. Alkohol jako substancja psychoaktywna zmienia świadomość człowieka, oddziałuje na jego układ nerwowy zaburzając jego funkcjonowanie, prowadzi do uzależnienia. W literaturze przedmiotu rozróżnia się pojęcie „używanie”- pojmowane jako przyjmowanie określonego środka, oraz „nadużywanie”- w znaczeniu nieprawidłowego używania tzn. na przykład picie alkoholu w nieodpowiednich ilościach czy okolicznościach. Granica pomiędzy używaniem a nadużywaniem jest płynna. Według Światowej Organizacji Zdrowia uzależnienie jest stanem fizycznym i psychicznym wynikającym z interakcji między żywym organizmem z substancją chemiczną charakteryzujący się zmianami zachowania i

innymi reakcjami, do których należy konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy w celu doświadczania jej wpływu na psychikę lub by uniknąć przykrych objawów towarzyszących brakowi substancji. Uzależnienie od alkoholu to poważne zaburzenie funkcjonowania człowieka o wysokim stopniu destrukcyjności: samozniszczenie często prowadzące do przedwczesnej śmierci, szkody zdrowotne przy niskiej efektywności leczenia i wzroście kosztów świadczeń zdrowotnych, zubożanie rozwoju fizycznego, psychicznego i moralnego młodzieży nadużywającej alkoholu, stosowanie przemocy wobec członków rodziny, dezorganizacja środowiska pracy, popełnianie przestępstw i wykroczeń.

Uzależnienie rozpoznaje się gdy występują co najmniej trzy z wymienionych objawów: silna potrzeba picia, której towarzyszy uczucie podobne do głodu, utrata kontroli nad piciem, koncentracja życia wokół spożywania alkoholu i podporządkowanie temu obowiązków i relacji z bliskimi, zmiana tolerancji na alkohol- podwyższenie lub obniżenie tolerancji, picie alkoholu pomimo widocznych szkód zdrowotnych np. uszkodzenie wątroby, społecznych np. utrata pracy, duchowych: zanik wartości religijnych. Objawy abstynencyjne to przykre objawy, które pojawiają się po odstawieniu alkoholu. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą biopsychospołeczną, w warstwie somatycznej mamy do czynienia z wieloma schorzeniami o ujemnym wpływie na funkcjonowanie narządów- nadużywanie alkoholu odpowiedzialne jest za powstawanie ok. 60 schorzeń, osłabieniem odporności, zwiększoną podatnością na choroby. Z punktu widzenia istoty uzależnienia mamy do czynienia z trwałymi zmianami funkcjonowania mózgu na poziomie przekaźnictwa neurohormonalnego. W warstwie psychologicznej występują mechanizmy głęboko zmieniające funkcjonowanie człowieka: mechanizm nałogowego regulowania uczuć, mechanizm iluzji i zaprzeczeń, mechanizm rozpraszania ja. Wpływają one na nieprawidłowe funkcjonowanie jednostki w sferze motywacyjnej, poznawczej i zaburzają jej funkcjonowanie w środowisku społecznym. Sprzyjają także kontynuacji uzależnienia.

Zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe należy do zadań własnych gminy. W Gminie Jabłonna realizowany jest program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2007 roku odbyła 14 posiedzeń, w ramach których m.in. przeprowadzono rozmowy informacyjno – motywacyjne z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi, ofiarami przemocy w rodzinie i jej sprawcami. Łącznie Komisja odbyła spotkania ze 118 osobami.

Osoby, które zgłaszają się do Ośrodka i proszą o pomoc, przychodzą pod presją osób najbliższych, czy też po rozmowie z kuratorem, bądź z nakazu sądowego. Zanim wniosek o skierowanie na leczenie odwykowe trafi do sądu, osoby które nie zgłosiły się na posiedzenie Komisji lub zgłosiły się i nie wyraziły zgody na podjęcie terapii odwykowej, są kierowane na badania przez biegłego sądowego. Jeśli biegły wyda opinię o uzależnieniu, sprawa trafia do sądu. Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonnie w ramach swoich kompetencji udzielają szeroko rozumianego poradnictwa, wskazują miejsca, w których można uzyskać specjalistyczną pomoc. Ponadto przyznają pomoc rodzinom, w których dominującym problemem jest alkoholizm.

Złożoność choroby alkoholowej sprawia, że zdrowienie osoby uzależnionej jest procesem długotrwałym i trudnym. W związku z tym niezbędna jest obecność wielu elementów, które są pomocne, a wręcz umożliwiają skuteczne trzeźwienie alkoholika, gdyż próby samotnej walki z uzależnieniem zwykle kończą się niepowodzeniem i rozczarowaniem. Dlatego też tak ważna jest działalność takich instytucji jak:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Policja,
- Kurator sądowy
- Poradnia Zdrowia Psychicznego i służba zdrowia.

Kwestia uzależnień poza problematyką nadużywania alkoholu obejmuje również problem narkomanii. Najczęstszymi przyczynami sięgania po narkotyki są: chęć zaimponowania grupie rówieśniczej, kłopoty rodzinne oraz kłopoty w szkole. Z uwagi na występowanie zjawiska narkomani w naszej gminie istnieje pilna potrzeba podjęcia działań, które umożliwiły by wczesne rozpoznanie zagrożeń i pomoc młodzieży. Miejsca gdzie młodzież szkolna sięga po używki to: dyskoteka, szkoła i bar.

Zestawienie liczby osób korzystających i kwot wypłaconych świadczeń w ramach zadań własnych i zleconych w latach 2005- 2007 .

Lata	2005	2006	2007
Liczba osób korzystających z zadań zleconych	36	46	47
Kwota wypłaconych świadczeń w ramach zadań zleconych	116 424	125 839	148 818
Liczba osób korzystających z zadań własnych	406	427	368
Kwota wypłaconych świadczeń w ramach zadań własnych	672 978	660 510	645 345

2.3. Najważniejsze problemy społeczne w gminie.

Najważniejszymi problemami społecznymi na podstawie dokumentacji w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w gminie są bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, trudna sytuacja ekonomiczna rodzin niepełnych, wielodzietnych oraz alkoholizm. Te problemy są ze sobą silnie skorelowane. W znacznym stopniu dotyczą mieszkańców gminy i w niedalekiej przyszłości mogą być jeszcze bardziej odczuwalne.

Ważnym problemem społecznym w Gminie jest zła sytuacja mieszkaniowa. W Obsłudze Infrastruktury przy Urzędzie Gminy złożonych jest 137 wniosków z prośbą o mieszkanie. Obecnie Gmina dysponuje 94 lokalami mieszkalnymi o powierzchni 3 700 m². Niezbędne jest podjęcie przez Gminę działań zmierzających do zwiększenia liczby lokali dla najuboższych mieszkańców Gminy.

Bieda przyczynia się do pogłębiania patologii społecznych, wzrostu niewydolności wychowawczej rodzin, pojawienia się problemu narkomanii, demoralizacji młodzieży, chuligaństwa, przestępczości. Przyczynami takiego stanu jest niedostateczna organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży, mała aktywność społeczna mieszkańców. Widocznym

problemem jest także starzenie się społeczeństwa, wzrost liczby osób wymagających pomocy oraz niski przyrost naturalny.

Poniższa tabela przedstawia przyrost naturalny w latach 2005- 2006- 2007 na terenie gminy Jabłonna.

Rok	2005	2006	2007
Urodzenia	167	202	207

2.4. Atuty i potencjał rozwojowy oraz słabe punkty gminy.

Gmina Jabłonna jako wspólnota dąży do podnoszenia jakości życia mieszkańców poprzez zrównoważony rozwój społeczny i ekonomiczny. We wspomnianym dążeniu gmina korzysta ze swoich zasobów, w tym przyrodniczych, dbając o ich ochronę. Opiera się na aktywności i przedsiębiorczości swoich mieszkańców. Kieruje się podstawowymi wartościami jak uczciwość, odpowiedzialność i otwartość, opiera się na wiedzy i mądrości czerpanej z wielowiekowego dziedzictwa historii, wspierając płynące stąd tradycje. Gmina dba o praworządność i bezpieczeństwo oraz prowadzi dialog społeczny i współpracuje z innymi wspólnotami w kraju.

Dodatkowe atuty gminy to: napływ ludności w wieku produkcyjnym, wykształconych i dobrze sytuowanych, wzrost liczby podmiotów gospodarczych w stosunku do liczby mieszkańców gminy. Ponadto wspomnieć należy o dobrze rozwiniętej sieci komunikacyjnej z okolicznymi gminami i dynamicznym rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Wysokie walory przyrodnicze oraz występowanie bogatego dziedzictwa kulturowego w postaci zabytkowych obiektów architektonicznych i miejsc pamięci narodowej to następne pozytywy.

Do słabych punktów gminy zaliczyć należy położenie w dolinie Wisły niesie za sobą zagrożenie powodziowe, wzmożony poziom hałasu wzdłuż tras komunikacyjnych związany z dużym natężeniem ruchu, słabo rozwinięta infrastruktura, zwłaszcza socjalna, brak mieszkań socjalnych i komunalnych, brak miejsc spędzania wolnego czasu dla młodzieży. Poważne zagrożenie stanowi łatwy dostęp do narkotyków, niski poziom świadomości ekologicznej, roszczeniowe nastawienie mieszkańców do świadczeń i usług.

2.5. Szczególnie narażone grupy społeczne.

Za szczególnie narażonych na problemy społeczne uznano bezrobotnych oraz dzieci i młodzież, przede wszystkim te, które pochodzą z rodzin biednych, dysfunkcyjnych, wielodzietnych. Kolejną grupą mieszkańców, która dotkliwie odczuwa skutki problemów społecznych, są ludzie starsi i samotni, renciści i emeryci, osoby chore i niepełnosprawne oraz rodziny wielodzietne. W pierwszej kolejności należy wspierać rodziny potrzebujące pomocy, szczególnie takie gdzie występuje dotkliwie bezrobocie, wielodzietność, długotrwała choroba.

2.6. Podmioty pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Wskazując na osoby i instytucje, które mogą przyczynić się do rozwiązywania lokalnych problemów, zwrócić należy szczególną uwagę na rolę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie. Zauważyć trzeba jednocześnie pozytywne oddziaływanie pracowników Urzędu Gminy, Starostwa Powiatowego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Urzędu Pracy, szkół, ośrodka zdrowia, policji, poradni psychologiczno – pedagogicznej, punktu konsultacyjnego, parafii oraz organizacji pozarządowych m.in. Caritas.

2.7. Kwestie uznane za najistotniejsze w strategii.

Problemy, na których powinna skupiać się lokalna strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy to:

- pomoc dzieciom z rodzin najuboższych,
- pomoc osobom bezrobotnym w przekwalifikowaniu się oraz znalezieniu pracy,
- pomoc rodzinom które nie radzą sobie w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- pomoc ludziom starszym, samotnym, niepełnosprawnym,
- pomoc samotnym matkom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej,

- pomoc osobom uzależnionym i dotkniętym chorobą alkoholową,
- pomoc osobom chorym psychicznie,
- pomoc osobom bezdomnym,
- pomoc osobom ubogim, które utraciły płynność w regulowaniu podstawowych potrzeb bytowych.

2.8. Analiza SWOT.

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią Analiza SWOT. Analiza SWOT jest akronimem angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses- (słabe strony) , Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jabłonie.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły**- wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości**- wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse**- zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia**- zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Poniżej przedstawione zostały analizy w oparciu o wybrane kwestie społeczne:

1. Kwestia dzieci, młodzieży i rodziny.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • aktywna praca na rzecz pomocy dzieciom, • komunikacja podmiotów zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży, • wspieranie organizacji pozarządowych przez samorząd w działaniach na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny, • propagowanie idei wolontariatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna ilość środków finansowych, • niedostateczne zabezpieczenie dzieciom w szczególności młodzieży dostępu do różnych form spędzania czasu wolnego, • zbyt mała ilość placówek resocjalizacyjnych, • brak placówki działającej w formie ośrodka interwencji kryzysowej, • brak specjalistów do pracy z rodziną.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, • prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych, • stworzenie systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, • racjonalna dystrybucja środków publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost uzależnień w rodzinach a szczególnie wśród młodzieży, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo, • marginalizacja i wykluczenie społeczne osób, • niewystarczające środki publiczne na opiekę nad dzieckiem i rodziną, • zbyt mała oferta szkolenia zawodowego dla kadry w dziedzinie pracy z rodziną.

2. Kwestia osób bezrobotnych.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• wzrost znaczenia wykształcenia, jako wartości,• wykorzystanie potencjału naukowego i technicznego w pracy z bezrobotnymi,• współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi.	<ul style="list-style-type: none">• bezrobocie długotrwałe zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn,• występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia,• brak specjalistycznego przygotowania pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi,• brak atrakcyjnych ofert pracy szczególnie dla absolwentów.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• spadający wskaźnik stopy bezrobocia na terenie gminy,• wzrost mobilności zawodowej i geograficznej,• przestrzeganie zasad partnerstwa w zakresie współpracy z partnerami społecznymi.	<ul style="list-style-type: none">• istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia• rozwój zjawiska wykluczenia społecznego wśród osób długotrwałe bezrobotnych,• mała dostępność kształcenia ustawicznego dla osób z terenów wiejskich.

3. Kwestia osób niepełnosprawnych.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• aktywnie działające organizacje pozarządowe,• komunikacja i współpraca organizacji pozarządowych z instytucjami samorządowymi,• zaangażowanie osób niepełnosprawnych w samopomoc.	<ul style="list-style-type: none">• istniejące bariery architektoniczne utrudniające pełny udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,• niedostateczna baza rehabilitacyjna,• niedostateczna oferta opieki.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,• likwidowanie barier architektonicznych w instytucjach,• standaryzacja usług socjalnych dla osób niepełnosprawnych.	<ul style="list-style-type: none">• zmniejszanie się liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,• nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych,• brak działań upowszechniających problematykę niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw.

4. Kwestie ludzi starszych

Mocne strony	Slabe strony
<ul style="list-style-type: none">• dostęp do jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,• możliwość kontynuowania aktywności zawodowej przez osoby starsze,• świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.	<ul style="list-style-type: none">• wzrost liczby osób starszych,• brak infrastruktury w celu pomocy osobom starszym,• marginalizacja problemów osób starszych,• niski poziom życia osób starszych,• zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jedno, dwupokoleniowe.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• koordynacja działań podmiotów na rzecz osób starszych,• istnienie statystyk osób III wieku,• podmiotowe traktowanie osób starszych,• prowadzenie promocji zdrowia dla osób starszych.• działalność Uniwersytetu III Wieku	<ul style="list-style-type: none">• niedostosowanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,• niedostosowanie infrastruktury dla osób starszych,• migracje ludzi młodych na inne tereny,• istnienie negatywnego stereotypu człowieka starego.

5. Kwestia osób uzależnionych.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze przygotowana kadra, • działanie punktu konsultacyjnego, • istnienie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Uzależnień i Przemocy, • prawidłowe wykorzystanie środków pochodzących z zezwoleń, • współpraca oraz stały przepływ informacji pomiędzy instytucjami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy, • niewystarczający stan zatrudnienia w lecznictwie, • słaba motywacja osób uzależnionych w celu podjęcia leczenia odwykowego, • wzrastająca liczba osób uzależnionych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wspólna praca specjalistów na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, • traktowanie uzależnienia w kategoriach problemu społecznego, • istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • niska efektywność i skuteczność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych, • pogłębiające się ubożenie społeczeństwa, zjawisko zmęczenia i bezradności społecznej, • niedostateczne wykorzystanie systemu informacji.

6. Kwestia rozwoju kadr i służb pomocowych.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• prowadzenie działań socjalnych z rodziną,• indywidualne traktowanie klientów,• korzystanie z nowych technik i metod pracy socjalnej,• dostosowanie liczby pracowników socjalnych w odniesieniu do ustawy o pomocy społecznej (1 pracownik na 2 tysiące mieszkańców).	<ul style="list-style-type: none">• Wśród wyspecjalizowanej kadry pomocy społecznej niedostateczna liczba specjalistów do pracy z rodziną problemową,• przeciążanie pracowników socjalnych ilością zadań,• utrudniony dostęp do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem z zakresie usług opiekuńczych,• brak dofinansowania do kształcenia i specjalizacji dla pracowników pomocy społecznej.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• stałe doskonalenie i podnoszenie kwalifikacji przez pracowników pomocy społecznej,• możliwość ubiegania się o środki pozabudżetowe.	<ul style="list-style-type: none">• niedostateczne finansowanie pomocy społecznej,• brak współpracy z innymi jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty.

7. Kwestia zaspokajania potrzeb uznanych za podstawowe.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby rodzin z małymi dziećmi, • Charakter gminy sprzyja edukacji historycznej i ekologicznej, • Wzrost poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców gminy, • dostateczny dostęp do opieki medycznej, • dostęp do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna baza zapewniająca potrzeby społeczne, • zła sytuacja mieszkaniowa, brak mieszkań komunalnych i socjalnych. <ul style="list-style-type: none"> • Brak usług turystyki i rekreacji • Brak przyływu inwestorów, • Brak infrastruktury • Wzrost liczby oddziałów klasowych w szkołach przy nie powiększającej się bazie lokalowej szkół
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu wykształcenia, • wykorzystanie środków finansowych pochodzących z Unii Europejskiej. • Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna z okolicznymi gminami i transport pasażerski 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost patologii spowodowanych brakiem pracy i środków do życia, • postępująca apatia i zniechęcenie w społeczeństwie. • Wysokie obciążenie ruchem i hałasem głównych ciągów komunikacyjnych • Istnienie w gminie rejonów szczególnie niebezpiecznych

2.9. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, np. organizacje pozarządowe, stowarzyszenia.

Przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym, stoją do rozwiązania trudne problemy społeczne. Pogłębiające się dysproporcje dochodowe rodzin, zjawiska związane z niedostatkiem materialnym rodzin, problemy egzystencji osób samotnych i starszych oraz niepełnosprawnych tworzą powiązany ze sobą konglomerat problemów społecznych, które decydują w istocie o sposobie odczuwania jakości życia przez społeczność lokalną.

Obok bezrobocia istotnymi kwestiami społecznymi są min.: bezdomność, alkoholizm, problemy ludzi starych i niepełnosprawnych, chorych psychicznie, dzieci z rodzin ubogich i patologicznych oraz trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych. Na terenie Gminy Jabłonna problemy społeczne powinny być podejmowane zarówno przez instytucje publiczne jak i prywatne.

W obrębie sektora publicznego mieszczą się następujące instytucje:

- Urząd Gminy Jabłonna,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej,
- Dom Pomocy Społecznej,
- Dom Dziecka,
- szkoły i przedszkola.

Niezwykle ważną sprawą jest konieczność budowy platformy instytucji i organizacji koordynujących działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. W tym procesie należy zapewnić przygotowanie instytucji, wzmocnienie kadrowe i lokalowe kluczowej instytucji wdrażania strategii, jaką jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonie.

Zadaniem samorządu gminy i jego jednostek organizacyjnych, jak np. Gminnego Centrum Kultury i Sportu, powinno być zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do kultury, integracja środowiska osób niepełnosprawnych, organizowanie klubów środowiskowych, atrakcyjnych form spędzania czasu dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Zadaniem samorządu gminy powinno być wspieranie funkcjonowania organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, utrzymanie systemu ulg podatkowych i zwolnień dla inwestorów, szkolenie właścicieli małych i średnich przedsiębiorstw do pozyskiwania

środków z funduszy unijnych. Samorząd gminy oraz media lokalne uczestniczą w szerzeniu informacji wśród społeczności lokalnej o zasadach funkcjonowania wszystkich instytucji działających na terenie Gminy Jabłonna.

2.10. Podsumowanie części diagnostycznej.

Dokonując diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Jabłonna, korzystano z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Poza analizą danych pochodzących z własnych źródeł, czyli z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie, wykorzystano także dane z Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Jabłonna. Dokonano analizy SWOT w oparciu o wybrane kwestie społeczne. Po zebraniu wszystkich danych, przeprowadzeniu analizy, można wskazać najważniejsze problemy, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego. Z przeprowadzonej analizy należy zaprogramować działania, które wynikają z istniejących problemów społecznych. Są nimi:

1. Ewaluacja problemów społecznych, konieczność ich systematycznej identyfikacji w celu zaplanowania zintegrowanych działań w zakresie pomocy społecznej.
2. Dysfunkcje opiekuńczo – wychowawcze w rodzinach, wymagające profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności, mającej wpływ na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży.
3. Bezrobocie na terenie Gminy Jabłonna, uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców, obniżając ich poziom życia codziennego.
4. Postępujące starzenie się społeczeństwa oraz pogarszająca się sytuacja materialna osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, skutecznie ograniczająca im samodzielny, pełny i czynny udział w życiu społecznym.
5. Uzależnienie od środków psychoaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem zespołu uzależnienia od alkoholu, przyczyniające się do powstania szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.
6. Złożoność problemów społecznych i potrzeba skoordynowanej współpracy organizacji pozarządowych z samorządami lokalnymi.

3. PROGRAMOWE DZIAŁANIA, MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

3.1. Misja

*ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM GMINY JABLONNA WARUNKÓW ROZWOJU
OSOBISTEGO ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU
SPOŁECZNEMU POPRZEZ STWORZENIE SYSTEMU WSPARCIA
UMOŻLIWIJĄCEGO OSOBOM I RODZINOM PRZEZWYCIĘŻANIE TRUDNYCH
SYTUACJI ŻYCIOWYCH*

3.2. Cele strategiczne

Problem 1.

Ewaluacja problemów społecznych, konieczność ich systematycznej identyfikacji w celu zaplanowania zintegrowanych działań w zakresie pomocy społecznej.

Cel strategiczny 1:

Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych.

Cele szczegółowe:

- 1.1. Diagnoza potrzeb społecznych.
- 1.2. Ocena możliwości skutecznej reakcji na pojawiające się kwestie społeczne.

Kierunki działań:

1. Monitorowanie problemów społecznych przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie.
2. Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zadań zleconych.
3. Informowanie co roku radnych i osoby decydujące w obszarze polityki społecznej o zaistniałych potrzebach i kwestiach społecznych.
4. Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów.
5. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się problemy społeczne.
6. Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służący pozyskiwaniu środków pozabudżetowych na rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych.
7. Aktywizowanie społeczności lokalnej poprzez opracowywanie i wdrażanie programów ukierunkowanych na rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych.
8. Wykorzystywanie nowych metod i narzędzi pracy na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny w środowisku.

Problem 2.

Dysfunkcje opiekuńczo – wychowawcze w rodzinach, które wymagają profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności, które przekładają się na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny 2:

Stworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Cele szczegółowe:

2.1. Wspomaganie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych prowadzące do utrzymania dziecka w rodzinie, w szczególności:

- pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez odtworzenie bądź wzmocnienie ich funkcji,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami,
- pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych, umożliwiających im prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem,

2.2. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej:

- zagwarantowanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków opiekuńczo – wychowawczych poprzez umieszczanie w placówkach najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego lub instytucjach uwzględniając indywidualną diagnozę dziecka, na czas kryzysu rodziny naturalnej.
- reintegracja rodziny poprzez podjęcie funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodzinę naturalną dziecka, po przezwyciężeniu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną oraz odtworzenie i wzmocnienie funkcji rodziny naturalnej.

2.3. Aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowej w rodzinie:

- objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną rodziny, w której występuje kryzys,
- wsparcie instytucjonalne rodziny pozostającej w kryzysie.

Kierunki działań:

1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo – wychowawczym w zakresie wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.
2. Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonie:
 - a. z systemu pomocy społecznej,
 - b. z systemu świadczeń rodzinnych,
 - c. działania pozaustawowe.
3. Realizacja programu socjoterapeutycznego w Gminie Jabłonna poprzez oferowanie całodzienniej pomocy dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych m.in. poprzez właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego, nabywanie przez dzieci różnych umiejętności społecznych, koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu, prowadzenie grup wsparcia.
4. Organizowanie wypoczynku letniego dzieciom z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych.
5. Systematyczna współpraca z istniejącymi na terenie gminy placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, które zapewniają dzieciom organizowanie czasu wolnego, dożywianie, wspieranie rodzin w sprawowaniu ich podstawowych funkcji., uczą poszanowania do tradycji ciągłości kulturowej.
6. Systematyczne współdziałanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom oraz dofinansowywanie działań naprawczych prowadzonych przez szkoły, w tym dożywiania uczniów.
7. Utworzenie grup wsparcia dla młodzieży z problemami społecznymi.
8. Tworzenie na terenie gminy wsparcia dla samotnych matek.
9. Wspieranie idei wolontariatu oraz innych form aktywności sprzyjających uwrażliwianiu młodzieży na potrzeby innych ludzi.
10. Realizacja istniejących oraz nowo powstałych programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.
11. Działania stymulujące osiąganie sukcesów przez dzieci i młodzież poprzez wdrożenie zdrowej rywalizacji w osiąganiu wyników w nauce, sporcie, rozwoju zainteresowań.

Problem 3.

Bezrobocie na terenie Gminy Jabłonna uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych grupie mieszkańców, pogłębiając ich i tak trudną sytuację materialną, która prowadzi do marginalizacji i wykluczenia społecznego całych rodzin.

Cel strategiczny 3:

3.1. Monitoring socjalny polegający na wypracowaniu form postępowania wobec osób w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy.

3.2. Rozwijanie aktywnych form pomocy skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, długotrwanie bezrobotnych, w tym szczególnie do kobiet.

3.3. Podejmowanie działań na rzecz poprawy sytuacji bytowej osób i rodzin żyjących w biedzie.

Kierunki działań:

1. Ścisła współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Gminnym Centrum Informacji w zakresie monitorowania i rozwiązywania problemu bezrobocia na terenie gminy:
 - a) organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych, prac społecznie użytecznych,
 - b) promowanie i organizowanie szkoleń, skierowanych dla bezrobotnych, w celu przekwalifikowania osób długotrwanie bezrobotnych.
2. Objęcie pracą socjalną osób długotrwanie bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy (GCI).
3. Utworzenie na terenie gminy grupy wsparcia, grupy samopomocowej dla osób długotrwanie bezrobotnych, która miałaby na celu zmobilizować do aktywnego poszukiwania pracy.
4. Współdziałanie w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.
5. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia w szczególności wśród kobiet i osób długotrwanie bezrobotnych.

Problem 4.

Postępujące starzenie się społeczeństwa oraz pogarszająca się sytuacja materialna osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, skutecznie ograniczająca im samodzielny, pełny i czynny udział w życiu społecznym.

Cel strategiczny 4:

Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, zapewniającego im właściwą opiekę.

Cele szczegółowe:

- 4.1. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym pomocy.
- 4.2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i specjalistycznych osobom starszym i niepełnosprawnym,
- 4.3. Aktywizacja społeczna osób starszych i niepełnosprawnych.
- 4.4. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym,
- 4.5. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności,
- 4.6. Aktywizacja osób upośledzonych i chorych psychicznie.

Kierunki działań:

1. Diagnoza potrzeb ludzi starych i niepełnosprawnych oraz dążenie do ich zaspokajania.
2. Utrzymanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu zamieszkania, w szczególności poprzez:
 - a) propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
 - b) ułatwienie kontaktu z placówkami rehabilitacyjnymi,
 - c) uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
 - d) rozwijanie usług opiekuńczych w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry,
 - e) rozwój oferty kulturalnej adresowanej do osób w podeszłym wieku w celu ich aktywizacji,
 - f) podjęcie działań zmierzających do powstania Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych.

3. Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym:
 - a) budowa projektów socjalnych promujących integrację społeczną,
 - b) organizowanie czasu wolnego w formie zajęć kulturalnych, rekreacyjnych,
 - c) zorganizowanie usług transportowych na terenie gminy (dowóz do lekarza, urzędu itp.) dla niepełnosprawnych i starszych, mających problemy z poruszaniem się, osób na wózkach inwalidzkich,
4. Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych.
5. Podejmowanie działań zmierzających do systematycznej likwidacji łamania barier dla osób niepełnosprawnych ruchowo.
6. Współdziałanie z PFRON i organizacjami pozarządowymi dla skuteczniejszego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Problem 5.

Uzależnienie od środków psychoaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem zespołu uzależnienie od alkoholu, przyczyniające się do powstania szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.

Cel strategiczny 5:

Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy.

Cele szczegółowe:

- 5.1. Zapobieganie rozszerzaniu się skali uzależnień.
- 5.2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które występują aktualnie.
- 5.3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami już istniejącymi.

Kierunki działań:

1. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami.
2. Wdrożenie form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
3. Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacnianie efektów leczenia.
4. Zorganizowanie formy pomocy lokalnej ds. narkomanii.
5. Funkcjonowanie Gminnego Punktu Konsultacyjnego.
6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.(Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Jabłonna).

Cele i kierunki działań realizowane są zgodnie z programem Aktywności Lokalnej na lata 2008 – 2013, z corocznym Programem Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz Programem Przeciwdziałania Narkomanii zawierających szczegółowe działania w tym zakresie.

Problem 6.

Złożoność problemów społecznych i potrzeba skoordynowanej współpracy organizacji pozarządowych z samorządami lokalnymi.

Cel strategiczny 6:

Zwiększenie efektywności działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i organizacji pozarządowych.

Cele szczegółowe:

- 6.1. Zapoznanie się z zakresem działań organizacji pozarządowych na terenie gminy.
- 6.2. Rozwój działalności wolontariatu w ośrodku.

Kierunki działań:

1. Zwiększenie dostępu do informacji o działalności organizacji pozarządowych na terenie gminy.

2. Realizacja zadań pomocy społecznej przy zaangażowaniu oraz współpracy organizacji pozarządowych,
3. Rozwijanie ruchu wolontarystycznego na terenie gminy poprzez uczestnictwo w szkoleniach dla liderów,
4. Propagowanie idei samopomocy, wolontariatu i społecznego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, m.in. na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych.
5. Zaangażowanie osób w wieku poprodukcyjnym w ruch wolontarystyczny.

3.3. Monitoring i wdrażanie strategii.

3.3.1. Monitoring i ewaluacja.

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależy będzie od:

- a) monitoringu i ewaluacji,
- b) budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja strategii polega na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawiać się poprzez zmianę przepisów prawnych czy też powstawanie innych problemów społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

a. Zespół wdrażający strategię.

Zespół powinien zostać powołany przez Wójta Gminy Jabłonna, a w jego skład mogą wejść m.in. zastępca wójta, sekretarz, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie, przedstawiciele komisji działających w Gminie Jabłonna, radni, przedstawiciele innych instytucji, organizacji pozarządowych .

b. Roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół wdrażający strategię powinien spotkać się przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien

przekazać Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych, programu rozwiązywania problemów alkoholowych itp.

3.3.2. Cechy programów i projektów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu. Przy tworzeniu projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Gminy rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty GOPS)
- b. we współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- c. we współpracy z innymi podmiotami i instytucjami zewnętrznymi.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii. Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań, ponadto powinna je cechować:

- **Efektywność** – jako jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Efektywne programy realizowane w ramach strategii rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych, służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.
- **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy określanym jako skutek danego działania a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których efekty są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego.
- **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

ZAKOŃCZENIE

Strategia w zakresie polityki społecznej określa misję dla instytucji działających w obszarze polityki społecznej, wyznacza cele strategiczne i działania, których realizacja powinna w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych. Problemy społeczne jakie stoją przed lokalnymi instytucjami realizującymi działania z zakresu polityki społecznej wymagają szerokiej współpracy administracji rządowej, samorządowej i organizacji pozarządowych. Tylko współpraca między tymi partnerami daje szansę na realizację podstawowego zadania jakim jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie ich trudnych sytuacji życiowych. Dokument został stworzony na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie (roczne sprawozdania) oraz analizy SWOT.

Strategia w zakresie polityki społecznej ma charakter wieloletni i wyznacza kierunki działań pomocowych ze szczególnym uwzględnieniem tych, które mają na celu wyjście osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z kręgu świadczeniobiorców z pomocy społecznej. Wskazuje nowe formy pomocy oraz różnorodne formy aktywności lokalnej, konieczne dla budowania spójnego systemu wsparcia społecznego.

Zawarte w strategii kierunki działań są otwarte i elastyczne. Podlegają okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom. Działania te wynikają ze zmieniającej się rzeczywistości społeczno ekonomicznej, pogłębiania diagnozy potrzeb oraz zmieniających się przepisów prawnych. Wszelkie zmiany będą wprowadzone do strategii w formie aneksu.

Bibliografia

1. Krajewski R., Mielczarek A., (2005), *Polskie Prawo Pomocy Społecznej. Zarys Problematyki*, Kutno,, Wydawnictwo Prawnicze "Leges"
2. Lipke H., Hryniewicka A., (2006), *Analiza strategii rozwiązywania problemów społecznych*,
3. *Organizacje Pozarządowe jako partner organizacji publicznej*, 2006, KLON/JAWOR,
4. Polakowski D., Rogala P., Tomeczek A., 2007, *Metodologia wspierania rozwoju społecznego gminy poprzez partycypację społeczną, seminarium szkoleniowe*,
5. *Album Powiatu Legionowskiego*, 2000.
6. *Razem Przeciwko Przemocy- walka z przemocą wobec dzieci, młodzieży i kobiet z polskiej i europejskiej perspektywy*, 2008, Międzynarodowe seminarium, materiały pokonferencyjne, Warszawa.
7. www.fdpa.org.pl

Załączniki

1. Uchwała nr XXI/ 214/ 2008 Rady Gminy z dnia 24 kwietnia 2008r. w sprawie przyjęcia gminnego programu aktywności lokalnej na lata 2008- 2010
2. Załącznik Nr 1 do Uchwały nr XXI/ 214/ 2008 Rady Gminy z dnia 24 kwietnia 2008r.
3. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na Terenie Gminy Jabłonna na lata 2008- 2010
4. Zarządzenie nr 127/ II/2007 Wójta Gminy Jabłonna z dnia 12 listopada 2007 roku.

Zestawienie przebiegu głosowania jawnego imiennego nad uchwałą w sprawie: uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009 – 2014.

Uchwała Nr XXVIII/ 311 /2008

Lp.	Imię i Nazwisko radnego	Głosuję „za”	Głosuję „przeciw”	„Wstrzymuję się od głosu”	Uwagi
1.	Katarzyna Dąbrowska	+			
2.	Katarzyna Fularz	+			
3.	Teresa Galecka	+			
4.	Marcin Giziński			+	
5.	Mariusz Grzybek	+			
6.	Dariusz Kubalski	+			
7.	Adam Krzyżanowski	+			
8.	Bogumiła Majewska	+			
9.	Witold Modzelewski				Nieobecny podczas głosowania
10.	Przemysław Przewoźniczek	+			
11	Wiesław Sawicki				Nieobecny podczas głosowania
12	Dorota Świątko	+			
13	Barbara Wołosiewicz	+			
14	Tomasz Wodzyński	+			
15	Halina Zwierzchlewska	+			
	Wynik głosowania	12	0	1	

Zestawienie sporządziła:
Danuta Majczak

INSPEKTOR DLA RADY GMINY
(INFORMACJA PUBLICZNEJ)

Danuta Majczak

